

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
W NOWYM ŚWIECIE	
Własny kościół	19
Czas	20
Miejsce	22
Liczby	24
Dlaczego polonijne parafie zanikają	28
Kapłan	32
Wybór patrona	35
Przypisy	38

MANHATTAN

POLONIJNE ŚRODOWISKO MANHATTANU W OKRESIE TWORZENIA	
PARAFII	43
Pierwsi Polacy w Nowym Jorku	43
Imigranci polityczni	44
Gen. Włodzimierz Bonawentura Krzyżanowski	45
Polski milioner – Erazm Jerzmanowski	46
Lekarze, biznesmeni, księgarze	48
Prasa	51
Przypisy	54
PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA BISKUPA I MĘCZENNIKA	55
Św. Stanisław Biskup i Męczennik	55
Początki parafii i budowa kościoła	59
Edukacja w parafiach	60
Tajemnice ksiąg parafialnych	66
Niezlomny Kaszub. Ks. prałat Feliks Ferdynand Burant (1893–1964)	70
Pod opieką oo. paulinów	75
Przypisy	85
Aneksy	87
PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. KLEMENSA	92
Św. Klemens Maria Hofbauer	92

Odkrycie kościoła św. Klemensa	92
Było to ponad 90 lat temu	96
Wierni liczni, aktywni i patriotyczni	97
Wiadomość z pierwszej strony	99
Na co dzień i od święta	101
Praca i formy obyczajowości	106
Polacy opuszczają swój kościół	107
Przypisy	110
Aneksy	112

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. JADWIGI 113

Św. Jadwiga Śląska	113
Kolonia polska w Yorkville i Wschodnim Harlemie	114
Otwarcie i poświęcenie kościoła	116
Życie toczyło się	118
Nasze sprawy w naszych rękach	120
Franciszek Tyczkowski (1891–1982). Kapłan, żołnierz, społecznik, naukowiec	122
Przypisy	127
Aneksy	128

BRONX

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. WALENTEGO 131

Św. Walenty	131
Zacząło się 130 lat temu	135
Pod opieką swojskiego patrona	139
1000 parafian w 1900 roku	140
Towarzystwa	142
Pożar	143
Odbudowa	146
Dary	147
O ks. Tyczkowskim raz jeszcze	148
Szkic o środowisku	151
Przypisy	154
Aneksy	156

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA 159

Św. Wojciech	159
Morrisania	163
Zadecydowało głosowanie	166
Czas uchwycony w liczbach	168
Codziennosc	175
W służbie amerykańskich sił zbrojnych	177
Odnowa	178
Przypisy	182
Aneksy	183

STATEN ISLAND

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA	191
Św. Wojciech	191
Za „Bóg zapłać”	191
„Jeśli Pan nie zbuduje domu, na próżno pracowali, którzy go budują”	196
Pogrzeb	200
Zmiany w cieniu mostu Bayonne	201
Tyle liczb, ile ludzkich istnień	205
Honor i Ojczyzna	209
Cmentarz	209
Przypisy	211
Aneksy	213

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. ANTONIEGO Z PADWY	218
Św. Antoni z Padwy	218
Linoleumville	218
Na skraju drogi	222
Punkty sinusoidy	226
Przypisy	230
Aneksy	232

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA KOSTKI	234
Św. Stanisław Kostka	234
Wytrwałość i determinacja	234
Wiara bez granic	238
Rodzinna parafia	240
Historie spisane i opowiedziane	243
Ksiądz prałat Artur Wojciech Rojek (1906–1988)	245
Współczesność	252
Ludzie dobrej woli	258
Przypisy	260
Aneksy	263

BROOKLYN

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. KAZIMIERZA	267
Św. Kazimierz, król wicz	267
Pierwsi Polacy w Brooklynie	271
Pierwsza polska placówka duszpasterska	271
Pierwsza duża zmiana	273
Pierwsi parafianie	275
Pierwsze towarzystwo benefitowe	276
Pierwsza szkoła	277
Pierwszy spośród pierwszych	277
Wpisy do ksiąg metrykalnych	278
Pierwsza bolesna decyzja	281
Przypisy	283
Aneksy	285

PARAFIA I KOŚCIÓŁ MATKI BOŻEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ	287
Matka Boża Częstochowska	287
„Wszystko biedne i lichy zarabiające”	288
„Prusaki – Rusaki – Galicjaki”	289
Wielkość	291
„Jasnogórska Można Pani, Maryjo!”	295
Grand Prospect Hall	299
Dobroczynność – Biznes	300
Teraźniejszość i przyszłość	306
Przypisy	312
Aneksy	315
PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA KOSTKI	318
Św. Stanisław Kostka	318
Największy kościół	318
Największa parafia	322
Największa liczba księży	328
Największa szkoła	331
Największa liczba nazaretanek	334
Największa liczba towarzyszt	336
Przypisy	340
Aneksy	343
PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. JANA KANTEGO	348
Św. Jan z Kęt (Kanty), kapłan	348
Mińszczyzna	349
Dlaczego East New York?	352
Pogrążony w niepamięci	353
Korekta historii	355
Kościół na rogu Blake i New Jersey	355
Zapraszamy – Welcome – Bienvenido	360
Stabilizacja, transformacja i współczesność	362
Przypisy	366
Aneksy	368
PARAFIA I KOŚCIÓŁ MATKI BOŻEJ POCIESZENIA	371
Matka Boża Pocieszenia	371
Williamsburg	372
„Na swoim”	374
W świetle statystyki	378
Szkoła	381
Księża diecezjalni	381
Salwatorianie	384
W procesie transformacji	386
Tradycja	389
Dzieci i młodzież	390
Prognoza dla parafii	391
Przypisy	392
Aneksy	394

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW.ŚW. CYRYLA I METODEGO 400

Św. Cyryl i św. Metody	400
Rok 1917	401
Szkoła	405
Plebania	406
Ksiądz Prałat Emil Streński	406
„To był dobry człowiek”	407
„Wojenna parafia”	409
Nowy kościół	410
Pięćdziesięciolecie	412
„Serce wielkie jak ocean”	412
Rok 1992	414
W rękach księży misjonarzy	414
Refleksyjny optymizm	415
Kres historii szkoły	417
Parafia w skali średnich	419
Przypisy	422
Aneksy	424

QUEENS

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA 429

Św. Wojciech	429
Etniczny kalejdoskop	429
Pionierskie zadanie	432
Nowy kościół	433
Granice	437
Od najstarszych do współczesnych wpisów	437
Franciszkanie konwentualni	440
Przypisy	444
Aneksy	446

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA 449

Św. Józef	449
Atrakcyjna Jamajka	450
Święto Dziękczynienia	453
Siła wspomagania	454
Wokół kościoła, dla kościoła	459
„There Is No Fire In Hell”	464
Zapiskane w księgach	466
Przed jubileuszem stulecia	469
Przypisy	471
Aneksy	473

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. JOZAFATA 477

Św. Jozafat Kuncewicz, biskup, męczennik	477
Bayside z indiańskim rodowodem	478
Źródła milcza	481
Historia kołem się toczy	482

„Lubię każdą chwilę mojej pracy”	485
Kościoty jak bliźniaki	488
Szarfa pradiadka	491
Przypisy	496
Aneksy	498

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. KRZYŻA	501
Święty Krzyż	501
Pierwsi byli Indianie	501
Poszukiwanie stryja	503
Biały kościół św. Krzyża	506
Wyjęte z parafialnych ksiąg	509
„Gołębie – Kurczątko i Pieski”	513
Nasz proboszcz	516
„Ku Wolności”	518
Przypisy	520
Aneksy	522

PARAFIA I KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA BISKUPA I MĘCZENNIKA	524
Św. Stanisław Biskup i Męczennik	524
Ozone Park	524
W sklepie Uzeńskiego	528
Kościół wiary nieposkromionej	528
„Moja babcia nigdy nie nauczyła się języka angielskiego”	534
Rodzina	534
Trochę nietypowo	536
Dziesięć centów za wiedzę	539
Jak w życiu człowieka	540
Przypisy	541
Aneksy	543

KAPŁANI PODAŻAJĄ ZA LUDŹMI

Parafia i kościół św. Franciszki de Chantal. Borough Park, Brooklyn, NY	547
Parafia i kościół św. Macieja. Ridgewood, Queens, NY	552
Kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Brooklyn, NY. Kościół św. Róży z Limy, Brooklyn, NY. Kościół Anioła Stróża, Brooklyn, NY	555
Przypisy	556
Zakończenie	559
Wykaz źródeł i literatury	563
Indeks nazwisk	581
Wykaz ilustracji	603
Wykaz skrótów	607
Wykaz adresów kościołów	609
Summary	613